

สมศ.จำเป็นต้องประเมินเชิงบวก และ ไม่จำเป็นต้องแจ้งแจ้งเกณฑ์ประเมินล่วงหน้า..จริงหรือ?

โดย ดร.สุพัชกร์ พิบูลย์

ผมได้อ่านบทให้สัมภาษณ์ของ ผอ.สมศ.ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (หรือหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ) ฉบับวันที่ 31 พ.ค.53 ซึ่งให้สัมภาษณ์ มีข้อสรุปที่สำคัญ คือ

- 1) “การประเมินฯ รอบ 3 จะประเมินผลเชิงบวก ซึ่งสถานศึกษาไม่ต้องกังวลใจ เพราะใน ส่วนของตัวชี้วัดพื้นฐานก็มาจากตัวชี้วัดเดิม”
- 2) “การประเมินฯ รอบสาม ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้สถานศึกษาทราบถึงตัวบ่งชี้ล่วงหน้า 1 ปี ก่อนการประเมิน เหมือนในอดีต ยกเว้นตัวชี้วัดพื้นฐาน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง ก็ต้อง บอกล่วงหน้า”
- 3) “คณะกรรมการบริหารมีมติเห็นชอบให้ขยายเวลาการจัดทำตัวชี้วัดรอบสามไปอีก 3 เดือน คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนกันยายน 2553”

ผมอ่านแล้ว อุดตังข้อสังเกต ด้วยความสับสนและกังวลใจไม่ได้ โดยขอแสดงความคิดเห็นดังนี้

- 1) “การประเมินเชิงบวก” คืออย่างไร หมายถึง ประเมินแบบสบาย ๆ เน้นให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง พัฒนา ไม่เน้นการตัดสินรับรอง-ไม่รับรองมาตรฐาน อย่างนั้นหรือ หรือว่า อย่างไรเสียก็จะมีการตัดสินในเชิงบวก(ในเชิง Positive) มีแต่ชมจุดเด่น อย่างนั้นหรือ.....ประเด็นนี้ ผมรู้สึกสับสนในบทบาทของ สมศ.ที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้คอยตรวจสอบและรับรองมาตรฐานในฐานะนักประเมินภายนอก ที่จะต้องตัดสินรับรอง-ไม่รับรองมาตรฐาน ด้วยความยุติธรรม โปร่งใส ตรงไปตรงมา ตามเกณฑ์และหลักฐานที่ปรากฏ
- 2) การให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องว่า “สถานศึกษาไม่ต้องกังวลใจ” หมายความว่าอย่างไร ในประเด็นนี้ ผมไม่อยากจะให้เราบ่อนสารสนเทศให้แก่สถานศึกษาในลักษณะนี้ ผมเอง ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้พยายามบอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่องว่า จะต้องจริงจังกับการประกันคุณภาพภายในและต้องพัฒนางานจนเกิดความมั่นใจแบบสุด ๆ ว่า เราอยู่ในระดับ ดี-ดีมาก ตามมาตรฐานภายนอกของ สมศ. ซึ่งการบอกแบบนี้ ผมคิดว่ามีผลดี กล่าวคือ ทำให้โรงเรียนตื่นตัวตลอดเวลา จนมีผลทำให้คะแนนทุริเขต 1-2 และ กทม. 2 เป็นเขตที่มีโรงเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดี-ดีมาก มากกว่าร้อยละ 90 ของโรงเรียนทั้งหมด ในขณะที่บางเขตพื้นที่ไม่ค่อยกังวลใจ-ไม่จริงจังเท่าที่ควร ทำให้ผลการประเมินภายนอกรอบที่ 2 ที่ผ่านมา

ปรากฏว่า โรงเรียนที่เคยได้ระดับ “ดี” ในรอบแรก กลับมาอยู่ในระดับ “พอใช้” ในการประเมินรอบที่ 2 บางเขตพื้นที่มีโรงเรียนคุณภาพดี ลดลงถึง 20-40 %.....ผมไม่ค่อยเห็นด้วยกับ สมศ. ในการที่บอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่องว่า “ไม่ต้องกังวลใจ”

- 3) **“การประเมินฯ รอบสาม ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้สถานศึกษาทราบถึงตัววงชี้ล่วงหน้า 1 ปี ก่อนการประเมิน เหมือนในอดีต”**...ผมกังวลใจกับคำกล่าวนี้ เพราะโดยความเชื่อส่วนตัวเห็นว่า “ไม่ว่าการประเมินในเรื่องใด หากสามารถบอกติกา หรือเกณฑ์ให้ทราบล่วงหน้าได้ ถือว่า เป็นการกระทำที่ยึดหลักนิติธรรม และมีความโปร่งใส ย่อมก่อให้เกิดการยอมรับและเกิดผลดีมากกว่า ไม่น่าจะเกิดผลเสียแต่ประการใด”.....หากโรงเรียนเอกชนรายใดไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน แล้วเขาอ้างว่า เกณฑ์กำหนดขึ้นแบบไม่แฟร์...ท่านจะชี้แจงเขาอย่างไร
- 4) **“คณะกรรมการบริหารมีมติเห็นชอบให้ขยายเวลาการจัดทำตัวชี้วัดรอบสามไปอีก 3 เดือน”**.....ก็คงเป็นสิทธิของคณะกรรมการที่จะให้ยืดหยุ่น จะอย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าควรเร่งดำเนินการให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะหลังจากมาตรฐานและตัวชี้วัดผ่านการรับรองแล้ว ในทัศนะของผม ผมคิดว่า **“งานช้าง”** ที่ สมศ. ต้องทำ คือ **การพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้มีศักยภาพสูงและคมในความคิด-วิสัยทัศน์** เพราะนี่ เป็นการประเมินรอบที่สามแล้ว **“ความคม-ความมีวิสัยทัศน์ของผู้ประเมินภายนอก น่าจะเป็นเรื่องใหญ่ และเป็นหน้าตาของ สมศ.”**

ท้ายที่สุด ผมในฐานะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศคนหนึ่ง ขอเรียนกับผู้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทุกท่านว่า **“ประเทศเราจะต้องจริงจังกับระบบประกันคุณภาพและการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการยกระดับคุณภาพ”** เราไม่ควรปล่อยให้โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน คอยดูแล-รับผิดชอบลูกหลานเรา ต้องพยายามช่วยกันผลักดันให้โรงเรียนมีคุณภาพจนผ่านเกณฑ์การประเมิน ในบางครั้ง ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจที่ครูจำนวนมากของโรงเรียน มีวิทยฐานะระดับชำนาญการพิเศษมากกว่า 50-60 % แต่โรงเรียนกลับไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน...เราจะอยู่แบบนี้ต่อไปได้อย่างไร...เราจะต้องกังวลใจและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้
